

На основу чл.91. и 92. Пословника Скупштине града Крушевца (Сл.лист града Крушевца бр.3/25) поводом амандмана поднетих на предлоге аката који су на дневном реду Скупштине града Крушевца заказане за 30.09.2025.године.

Градско веће града Крушевца на седници оджаној дана 29.09.2025.године предлаже

СКУПШТИНИ ГРАДА

1. Амандман одборника Ксеније Брадић Вељовић на предлог Програма контроле квалитета ваздуха у граду Крушевцу за период 2026-2028 година.

Амандман се одбацује због неблагоприятности

2. Одборник Бобан Јовановић доставио је следеће Амандмане:

Амандман 1. у делу „Увод“

У делу након првог става који гласи:

" Програмом контроле квалитета ваздуха у граду Крушевцу за 2026-2028. год. (у даљем тексту: Програм) успоставља се Локална мрежа мерних места за праћење квалитета ваздуха на територији града Крушевца за 2026-2028. год, одређује се број и распоред мерних места, као и обим, врста и учесталост мерења нивоа загађујућих материја у ваздуху.",

додаје се нови став који гласи:

"Градска управа је обавезна да до 31. децембра 2025. године заврши све процедуре јавне набавке, потпише уговор са овлашћеним лицем и обезбеди да мерење квалитета ваздуха на свим предвиђеним мерним местима почне најкасније 1. јануара 2026. године, без икаквог одлагања. До тада, Градска управа је дужна да јавности поднесе детаљан извештај о резултатима и закључцима Програма за 2024-2026. годину, како би се оправдало усвајање новог програма."

Образложење Амандмана 1.

Као опозициони одборник који се активно бави надзором рада Градске управе, сматрам да су нејасно дефинисани рокови, који су један од највећих недостатака Програма контроле квалитета ваздуха у граду Крушевцу за 2026-2028. годину.

Изрази попут „након спроведеног поступка јавне набавке“ су превише општи и отварају простор за одуговлачење, које може угрозити континуитет мониторинга.

* **Усклађеност и континуитет**

Скупштина не сме усвајати нови програм пре него што добије званичан извештај о ефектима претходног. Овако се ствара ризик од дуплирања активности и трошења буџетских средстава на непотребне ставке.

*** Принцип хитности**

Крушевац је, према званичним извештајима, на листи градова са прекомерно загађеним ваздухом. Здравље наших грађана не може да чека. Прецизним роком осигуравамо да се мерење, а тиме и адекватно реаговање, не одложи.

Амандман 1 се не прихвата и предлаже Скупштини да исти одбије из следећих разлога:

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

На основу Закона о заштити ваздуха („Сл. гл. РС“, бр. 51/25), дефинише се државна и локална мрежа мерних места (у даљем тексту: мм). Локалну мрежу мм успоставља јединица локалне самоуправе (у даљем тексту: ЈЛС), као и број и распоред мерних места, обим, врсту и учесталост мерења нивоа загађујућих материја у ваздуху. У локалној мрежи су предложена тринаест мм. На мм где се прати сумор диоксид, азотови оксиди, чађ и укупне таложне материје мерење врши Завод за јавно здравље Крушевац у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2026. год. без поступка спровођења јавне набавке Града Крушевца.

Суспендоване PM_{10} и $PM_{2,5}$ честице се прате на једном мм, као и специфичне загађујуће материје (водоник сулфид и угљен дисулфид) након поступка јавне набавке. Због процедура које се спроводе на основу Закона о јавним набавкама а које се односе на рокове, бр. понуђача, евентуалне жалбе на поступак, исхода истих и сл. није могуће одредити тачан датум почетка мерења напред наведених загађујућих материја.

На основу мерења и праћења загађујућим материја у локалној мрежи мм Града Крушевца, овлашћено лице доставља месечне и годишњи извештај о концентрацијама загађујућих материја надлежном органу за заштиту животне средине Градске управе Крушевац који напред наведене извештаје објављује на сајту града (<https://krusevac.ls.gov.rs/>). Месечни извештаји садрже број мерења, средњу вредност, минималне и максималне вредности, број дана изнад ГДВ/МДК, као и ГВ/МДК прописане Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гл. РС“, 11/10, 75/10 и 63/13). Законска регулатива ове области не предвиђа „Извештај о ефектима претходног Програма“, јер мониторинг квалитета ваздуха у локалној мрежи обавља се према програму контроле квалитета ваздуха у локалној мрежи којим се одређује број и распоред мм на територији ЈЛС, као и обим, врста и учесталост мерења, а који за своју територију доноси надлежни орган ЈЛС за период од једне до три године, а на које сагласност даје надлежно Министарство.

Амандман 2. у делу „Локална мрежа мерних места“

У делу Локална мрежа мерних места, изменити део у ставу 1, алинеја 1, која треба да гласи:

“Сумпор-диоксид, азот-диоксид, (континуална фиксна мерења) и чађ (наменска мерења) мериће се на пет (5) мерних места: 365 дана (24-часовних) узорака

- 1) Индустриска зона - „ЕПС ”
- 2) Рурална зона - „Мачковац ”
- 3) Саобраћајна зона - „Стара чаршија ”
- 4) Урбано-саобраћајна - „Болница ”
- 5) Индустриска зона - „Научно-технолошки парк ”

и изменити део у ставу 1, алинеја 2, који треба да гласи:

“Водоник сулфид, угљен дисулфид и пиридин (наменска мерења) мериће се на једном (1) мерном месту (24- часовни узорак 365 дана)

- 1) Индустриска зона - „Научно-технолошки парк ”

Образложење Амандмана 2.

Овај амандман директно одговара на забринутост грађана Крушевца и инсистира на решавању највећег, а до сада заташкаваног, еколошког проблема у граду.

*** Зашто је додат ПИРИДИН?**

Пиридин је познат по својој токсичности, изазивајући иритацију коже, очију и респираторног тракта, а такође је штетан ако се прогута или удише у великим количинама.

*** Репрезентативност мерења**

Постојећа мерна мрежа је недовољна да прецизно ухвати специфичне индустријске емисије. Грађани се годинама жале на „слаткасти мирис“ који асоцира на хемијске материје. Обавезом мерења H_2S , CS_2 и пиридина, добијамо конкретне податке којима се може утврдити директна веза између рада појединих фабрика и загађења, као и утицаја активног саобраћаја на предметној локацији.

*** Принцип „Загађивач плаћа“**

Стална 24/7/365 мерна станица у близини „Бин комерца“ и других потенцијалних индустријских загађивача је једини начин да се осигура да индустрија не угрожава директно здравље становништва, те да се евентуални инциденти региструју и санкционишу. Нећемо дозволити да се загађење вешто скрива под изговором да „то што смрди не значи да је загађено”.

Амандман 2 се не прихвата и предлаже Скупштини да исти одбије из следећих разлога:

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Сходно Закону о заштити ваздуха („Сл. гл. РС“, бр. 51/25) постоји државна и локална мрежа мм за контролу квалитета ваздуха, Град Крушевац има у државној мрежи мм, коју одређује надлежно Министарство, два мм („Трг глумаца“ (стари назив „Трг младих“) и „Бивоље“), као и аутоматску мерну станицу. Због постојања мм „Бивоље“ које се налази у непосредној близини Научно технолошког парка, сматрамо да је непотребно дуплирати активности и трошити буџетна средства на непотребне ставке, а што се тиче увођења наменског мерења пиридина иако припада групи токсичних и запаљивих материја, исти се не налази у чл. 22а Наменска мерења, Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. Гл. РС“, 11/10, 75/10 и 63/13).

Мерно место „Бивоље“ налази се на граници индустријске зоне "Исток" и насеља Бивоље, у улици Мићуна Павловића број 23, у просторијама Ветеринарске станице Крушевац. Мерно место „Бивоље“ налази се у правцу дувања доминантног ветра од потенцијалних извора загађења („Хенкел“, „Жупа“, „Бин комерц“, „Coopertyres“...), а у најближој стамбеној зони.

Амандман 3. у делу „Извештај“

У делу Извештај додају се нови ставови који гласе:

"Саставни део овог Програма је детаљан Финансијски план, са прецизно раздвојеним ставкама трошкова по годинама (2026, 2027, 2028), укључујући: трошкове јавне набавке опреме, трошкове рада овлашћене лабораторије, трошкове одржавања мреже и трошкове људских ресурса. Овај Финансијски план доступан је на званичној интернет страници Града Крушевца."

"Сви резултати мерења квалитета ваздуха морају се објављивати у реалном времену на порталу Градске управе, на начин који је разумљив просечном грађанину, уз јасно навођење да ли су и где су граничне вредности прекорачене."

Образложење Амандмана 3.

У мојој анализи, овај део је идентификован као, још један, кључни недостатак. Транспарентност трошкова и података је темељ доброг управљања.

*** Одговорност и економичност**

Недостатак детаљног финансијског плана онемогућава ревизију и праћење тога да ли се јавна средства троше економично, ефикасно и наменски. Морамо знати колико новца издвајамо за контролу ваздуха који дишемо, и морамо знати како се тај новац троши.

*** Поверење грађана**

Објављивање података у реалном времену је стандард у модерним градовима. Уклањањем завесе тајности око мерних резултата, Градска управа враћа поверење грађана, који тренутно сумњају да се подаци вешто сакривају или улепшавају. Грађани имају право да знају шта дишу, и то одмах."

Амандман 3 се не прихвата и предлаже Скупштини да исти одбије из следећих разлога:

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Министар надлежан за послове ЗЖС ближе прописује садржај програма контроле квалитета ваздуха у локалној мрежи на основу чл. 15 став 5. Закона о заштити ваздуха („Сл. гл. РС“, бр. 51/25) и чл. 84. став 1. прописује да подзаконски прописи за спровођење овог Закона биће донети у року од три године од ступања на снагу овог Закона. У том контексту, Законом није прописана обавеза да Програм садржи детаљан Финансијски план са прецизно раздвојеним трошковима по годинама. Напомињемо да Град Крушевац нема трошкове јавне набавке опреме, трошкове одржавања мреже и трошкове људских ресурса, тако да приликом расписивања јавне набавке наводи се укупан износ опредељених средстава за реализацију услуге који се одређује Програмом коришћења средстава буџетских фонда за заштиту животне средине града Крушевца, а што у конкретном случају за 2026. год. биће опредељено наведеним Програмом и финансијским планом за 2026. год. што је саставни део буџета града чији нацрт се објављује и доступан је заинтересованим органима и организацијама, као и јавности у трајању од 15 дана.

III Бр. 020-15/2025

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Иван Манојловић